

**POVZETEK
MAKROEKONOMSKIH
GIBANJ**

MAREC 2020

Uporaba in objava podatkov in delov besedila je dovoljena z navedbo vira. Upoštevani so podatki, dostopni do 13. marca 2020.

This publication is also available in English.

Povzetek makroekonomskih gibanj, marec 2020

Gospodarska rast v evrskem območju bo letos pod močnim vplivom posledic koronavirusa. Že v lanskem zadnjem četrtletju se je znižala na 1,0 %, kar je najmanj v zadnjih šestih letih. Sodeč po nekoliko višjih anketnih kazalnikih so bili obeti za letošnje prvo četrtletje še februarja nekoliko ugodnejši. Močno pa so se že poslabšale razmere v svetovnem gospodarstvu, saj se je vrednost kazalnika PMI znižala za več kot šest točk in dosegla najnižjo raven po maju 2009. Razlog je predvsem v izrazitem krčenju aktivnosti na Kitajskem, obsežne posledice za druga gospodarstva pa pričakujemo marca. Mednarodne institucije predvidoma kratkoročne ekonomske učinke koronavirusa ocenjujejo v precej širokem razponu. OECD za letos na primer napoveduje 2,4-odstotno rast svetovnega gospodarstva in 0,8-odstotno rast evrskega območja, kar je za 0,5 in 0,3 odstotne točke manj od predhodne napovedi; 0,8-odstotno rast evrskega območja za letos pričakuje tudi ECB. Vendar bi lahko z obsežnejšim širjenjem virusa – tako OECD – svetovna gospodarska rast letos dosegla le 1,5 %, kar se zdi vse verjetnejši scenarij. Ker se Opecu in Rusiji ni uspelo dogovoriti o zmanjšanju črpanja, se je dolarska cena za sodček nafte Brent dodatno znižala, na začetku marca medletno tudi do 50 %. Šok na naftnem trgu je sovpadal s ponovnim padcem svetovnih borznih indeksov. Poleg nafte so se znižale tudi cene drugih surovin, zato so se inflacijski pritiski v mednarodnem okolju močno zmanjšali. To bo začasno znižalo tudi inflacijo v evrskem območju, kjer pa bo zaradi sprejetih ukrepov pod udarom tudi domače povpraševanje.

Slovenska gospodarska rast je lani ostala nad povprečjem evrskega območja, ob koncu leta pa se je dodatno upočasnila. BDP se je v primerjavi z letom 2018 povečal za 2,4 %, kar je le 0,2 odstotne točke manj v primerjavi z zadnjo napovedjo Banke Slovenije. Največ je k rasti po pričakovanih prispevala zasebna potrošnja, saj so razmere na trgu dela in javni transferji omogočali nadaljnje povečevanje kupne moči gospodinjstev. Precej šibkejše so bile investicije zasebnega sektorja, kar je pokazatelj povečane negotovosti in slabše konjunktore v mednarodnem okolju. Opazen je bil prispevek neto menjave s tujino k rasti BDP. Znašal je 0,5 odstotne točke, večinoma pa je nastal zaradi močno znižane rasti uvoza. Medletna rast BDP je bila ob koncu leta le še 1,7-odstotna. Razmere v predelovalnih dejavnostih in storitvah, vezanih na zunanje povpraševanje, so se poslabšale, saj se je realni izvoz v primerjavi s tretjim četrtletjem zmanjšal za 0,6 %. Hkrati je bila ob odsotnosti večjih zasebnih projektov in zaradi pričakovano nižje rasti državnih investicij medletno ponovno manjša dodana vrednost v gradbeništvu.

Tako kot v evrskem območju so tudi v Sloveniji anketni gospodarski kazalniki vse do sredine februarja nakazovali odboj navzgor v gospodarski rasti, ki je bil prekinjen z negativnimi posledicami izbruha koronavirusa. Zaupanje v gospodarstvu se je do zaključka izvajanja ankete SURS februarja še izboljševalo, prav tako so podjetja vsaj v agregatu dvignila ocene povpraševanja, precej spodbudni pa so bili tudi januarski podatki o prodaji v trgovini. Po drugi strani je zmanjšanje zaupanja potrošnikov v februarju verjetno že deloma posledica negotovosti v povezavi s koronavirusom, močan padec vrednosti anketnih kazalnikov pa marca pričakujemo tudi pri podjetjih v dejavnostih transporta, turizma in nekaterih predelovalnih dejavnosti. Ker tudi Slovenija uvaja nujno potrebne ukrepe za zajezitev epidemije, se bodo s padcem povpraševanja soočila številna podjetja, odvisna

od domačega trga. Glede na izkušnje iz let 2015 in 2016 bo na zmanjšanje zaupanja potrošnikov dodatno vplivala nova begunska kriza.

Ohlajanje gospodarstva znižuje rast zaposlenosti, ob koncu leta se je upočasnila rast plač v zasebnem sektorju. Medletna rast delovno aktivnih oseb brez samozaposlenih kmetov je bila v lanskem zadnjem četrletju z 2,1 % še vedno solidna, a najnižja po začetku leta 2016. Rast zaposlenosti se znižuje v večini dejavnosti, med pomembnejšimi najmočneje v predelovalnih dejavnostih ter v prometu in skladiščenju. Zniževanje rasti zaposlenosti se bo letos nadaljevalo in bo močnejše od predhodnih pričakovanj. Število prostih delovnih mest se postopoma zmanjšuje že leto in pol, prav tako podjetja še naprej znižujejo ocene pričakovanega zaposlovanja. Zniževanje brezposelnosti se tako še naprej upočasnjuje, stopnja anketne brezposelnosti pa je bila v lanskem zadnjem četrletju s 4,0 % najnižja, odkar so na voljo podatki. Ob koncu leta se je nekoliko upočasnila rast plač v zasebnem sektorju, na kar poleg šibkejše konjunktore verjetno vplivajo tudi močno povečana izplačila regresov ob njihovi davčni razbremenitvi. Ker je rast plač v javnih storitvah ob koncu leta pospešila, je medletna realna rast mase plač v lanskem zadnjem četrletju ostala solidna, 4,7-odstotna. K še naprej ugodnim pogojem za zasebno trošenje so v lanskem zadnjem četrletju s 3,5-odstotno realno rastjo prispevali višji javni transferji gospodinjstvom, januarja letos pa se je tudi zaradi spremembe definicije povišala še minimalna plača.

Po trenutno veljavnih podatkih je presežek na tekočem računu plačilne bilance lani dosegel novo najvišjo vrednost. Merjen v BDP je znašal 6,6 % oziroma skoraj 3,2 mrd EUR. Glavni razlog rekordnega presežka je v večjem presežku v menjavi blaga in storitev. Rast izvoza blaga in storitev je bila lani najnižja po letu 2013, a je bila rast uvoza še nižja. Upočasnila se je predvsem rast blagovnega uvoza, kar je v veliki meri posledica šibkejših investicij. Močno se je upočasnila tudi rast blagovnega izvoza, predvsem zaradi slabših razmer na trgih evrskega območja. Izstopali sta Italija in Nemčija, pri čemer je bila šibkejša dinamika izvoza v ti državi deloma povezana s težavami njune avtomobilske industrije. Skladno z razmerami v mednarodnem okolju se je lani močno upočasnila rast izvoza transportnih storitev in potovanj, ki je bila v lanskem zadnjem četrletju že precej negativna. Primanjkljaj v primarnih dohodkih se je zaradi manjšega primanjkljaja v reinvestiranih dobičkih zmanjšal, hkrati pa se je povečal primanjkljaj v sekundarnih dohodkih, predvsem zaradi večjih vplačil v evropski proračun. Šibka gibanja v mednarodni menjavi so se januarja nadaljevala, pri čemer je izvozna dinamika ostala nekoliko močnejša od uvozne.

Medletna rast cen življenjskih potrebščin, merjena s HICP, je tudi februarja ostala nad lanskim povprečjem; bila je dwoodstotna. Pospešek je v večji meri posledica višjega prispevka medletne rasti cen energentov, ki je januarja zaradi pozitivnih baznih učinkov dosegla skoraj 5 %, vendar pa je bila februarja ob negativni tekoči dinamiki svetovnih cen nafte ter s tem cenejših pogonskih in tekočih goriv le še 1,1-odstotna. Hkrati se je povišala medletna rast cen hrane, ki je k skupni inflaciji februarja prispevala 0,7 odstotne točke. K višji rasti sicer že od decembra močneje prispevajo cene mesa in mesnih proizvodov, saj so se zaradi prašičje kuge močno povišale svetovne cene svinjine. Ob še vedno razmeroma visoki rasti stroškov dela so domači inflacijski pritiski osnovno inflacijo z 1,8 % ohranjali približno na ravni lanskega povprečja. Rast cen storitev se je po lanskem septembru sicer nekoliko umirila in je bila februarja 2,7-odstotna. Umirjanje je posledica počasnejše rasti cen tržnih storitev, medtem ko je rast cen javnih storitev ob ponovnem pospešku v rasti plač v javnem sektorju ostala visoka.

Presežek konsolidirane bilance javnega financiranja je lani po predhodnih podatkih znašal 264 mio EUR oziroma 0,6 % BDP. Dinamika davčnih prihodkov je bila lani ugodna, njihova rast pa se je nadaljevala tudi januarja letos. Odhodki konsolidirane bilance so bili januarja visoki, zvišanje glede na lansko rast pa je posledica prenosa plačil dela obveznosti ZZZS iz lanskega decembra v letošnje leto zaradi upoštevanja zgornje meje dovoljenega trošenja ZZZS. Letos zaradi posledic koronavirusa pričakujemo slabše gospodarske razmere od tistih, ki so bile upoštevane pri pripravi proračunskih načrtov, po katerih naj bi se letos presežek sektorja država zvišal na 0,9 % BDP. Kratkoročno manjša gospodarska aktivnost bo zavrla rast javnofinančnih prihodkov, zaradi sprejetja interventnih ukrepov in manj ugodnih razmer na trgu dela pa bodo odhodki višji od načrtovanih. Za zdaj je bil na primer pripravljen predlog interventnega ukrepa delnega povračila nadomestila plače, za kar je predvidenih 51,5 mio EUR.

Izbor ključnih makroekonomskih kazalnikov na mesečni ravni

	12 mes. do dec.17	12 mes. do dec.18	12 mes. do dec.19	3 mes. do dec.18	3 mes. do dec.19	2019 okt.	2019 nov.	2019 dec.	2020 jan.
* podatki za feb.20									
Gospodarska gibanja									
	<i>ravnotežje odgovorov v odstotnih točkah</i>								
Kazalnik gospodarske klime	12,5	11,9	6,4	10,8	3,1	4,1	2,3	3,0	4,0 (5,1*)
- predelovalne dejavnosti	9,9	8,1	0,3	7,7	-2,0	-1,0	-3,0	-2,0	-1,0 (1,0*)
	<i>medletne stopnje rasti v %</i>								
Industrijska proizvodnja: - skupaj	8,4	5,0	3,0	0,9	1,8	2,7	1,5	1,0	...
- predelovalne dejavnosti	9,0	5,4	3,4	1,1	2,5	3,8	2,2	1,3	...
Gradbeništvo: - skupaj	17,7	19,8	3,3	14,9	-3,8	-3,2	-8,7	2,9	...
- stavbe	27,6	16,8	3,5	2,4	3,0	-4,2	2,9	12,9	...
Trgovina in druge zasebne storitve - skupaj	6,7	7,4	2,8	7,4	-0,4	-0,6	-1,1	0,4	...
Trgovina z motornimi vozili in popravila	14,1	12,1	2,8	3,7	3,4	3,6	1,2	5,7	...
Trgovina na drobno brez vozil	5,7	3,1	3,5	7,4	-1,8	-2,8	-0,7	-1,7	...
Druge zasebne storitve	6,1	7,6	2,2	6,6	-0,5	-0,6	-1,3	0,4	...
Trg dela	<i>medletne stopnje rasti v %</i>								
Povprečna bruto plača	2,7	3,4	4,3	3,3	4,2	3,9	4,7	4,1	...
- zasebni sektor	2,8	4,0	3,9	4,1	3,6	3,5	3,4	3,8	...
- javni sektor	2,9	3,0	5,4	2,5	5,7	4,9	7,3	4,9	...
Povprečna realna neto plača ¹	1,5	1,0	2,0	1,0	2,3	1,8	2,7	2,5	...
Stopnja registrirane brezposelnosti (v %)	9,5	8,3	7,7	8,0	7,5	7,4	7,4	7,7	...
Registrirane brezposelne osebe	-14,1	-11,5	-5,5	-7,8	-4,7	-5,0	-4,9	-4,1	-3,6
Delovno aktivno prebivalstvo	3,5	3,2	2,5	3,3	1,6	1,8	1,6	1,6	...
- zasebni sektor	4,5	4,2	3,0	4,1	2,0	2,1	1,9	2,0	...
- javni sektor	0,8	0,8	1,0	1,3	0,7	0,7	0,6	0,7	...
Gibanje cen	<i>medletne stopnje rasti v %</i>								
HICP	1,6	1,9	1,7	2,0	1,6	1,5	1,4	2,0	2,3 (2,0*)
- storitve	1,8	2,4	3,1	2,6	3,2	3,2	3,3	3,1	2,8 (2,7*)
- industrijsko blago brez energentov	-0,7	-0,8	0,3	-0,6	0,2	0,4	0,1	0,0	0,1 (0,6*)
- hrana	2,2	2,4	1,6	1,6	2,2	1,5	2,2	2,9	2,9 (3,3*)
- energenti	4,7	6,0	0,8	6,9	-0,9	-1,5	-2,5	1,2	4,9 (1,1*)
Kazalnik osnovne inflacije ²	0,7	1,0	1,9	1,2	1,9	2,0	1,9	1,8	1,6 (1,8*)
Tekoči račun plačilne bilance **	<i>v % BDP</i>								
Saldo tekočega računa	6,3	6,1	6,6	4,5	6,9	9,7	7,9	3,1	...
1. Blago	3,8	2,8	2,8	1,0	2,3	4,6	3,5	-1,2	...
2. Storitve	5,3	5,9	6,3	6,0	6,2	7,6	5,8	5,2	...
3. Primarni dohodki	-2,1	-1,8	-1,4	-1,9	-1,1	-1,4	-1,0	-0,7	...
4. Sekundarni dohodki	-0,7	-0,9	-1,1	-0,6	-0,5	-1,2	-0,3	-0,1	...
	<i>nominalne medletne stopnje rasti v %</i>								
Izvoz blaga in storitev	13,3	8,8	4,4	8,0	0,4	1,1	-1,0	1,2	...
Uvoz blaga in storitev	13,5	9,5	3,9	8,9	-1,9	-3,6	-2,9	1,3	...
Javne finance	2018	2019	12 mes. do		2019		2020		
Konsolidirana bilanca ³	<i>mio EUR</i>		<i>jan.20</i>		<i>jan.-jan.</i>		<i>jan.-jan.</i>		
			<i>% BDP</i>	<i>medl. rast v %</i>	<i>mio EUR</i>	<i>medl. rast v %</i>	<i>mio EUR</i>	<i>medl. rast v %</i>	
Prihodki	18.594	19.231	40,2	3,7	1.547	5,6	1.678	8,5	
Davki	16.225	17.178	35,9	5,9	1.474	7,1	1.582	7,3	
Prejeta sredstva iz EU	796	731	1,6	-3,9	10	-62,7	28	172,8	
Ostali	1.572	1.322	2,8	-15,7	64	2,6	69	8,2	
Odhodki	18.068	18.967	39,7	4,9	1.572	11,3	1.724	9,6	
Tekoči odhodki	7.966	8.227	17,3	4,2	689	5,7	800	16,1	
- plače in drugi izdatki zaposlenim	4.168	4.465	9,4	8,0	342	6,4	402	17,7	
- izdatki za blago in storitve	2.634	2.733	5,8	4,6	195	10,6	237	21,5	
- obresti	868	791	1,7	-7,7	145	-1,4	153	5,4	
Tekoči transferji	8.237	8.703	18,1	4,8	766	12,1	782	2,0	
- transferji posameznikom in gospodinjstvom	6.926	7.323	15,3	6,0	577	4,6	624	8,1	
Investicijski odhodki, transferji	1.432	1.527	3,2	6,6	51	32,7	65	25,4	
Saldo	526	264	0,5		-25		-45		

Opombe: Pri gospodarskih gibanjih so prikazani podatki z izločenimi vplivi koledarja (z izjemo kazalnikov klime, kjer so podatki desezonirani). Drugi podatki v tabeli so originalni. Mesečni kazalniki aktivnosti v industriji, gradbeništvu in storitvah so realni.

¹ HICP deflator. ² Inflacija brez energentov, hrane, alkohola in tobaka. ³ Konsolidirane bilance državnega proračuna, proračuna občin, pokojninsko-invalidskega in obveznega zdravstvenega zavarovanja po načelu plačane realizacije.

** Predhodne ocene.

Vir: SURS, Banka Slovenije, Ministrstvo za finance, preračuni Banka Slovenije.